

DIGITALE COLLECTIES: DRIEMAAL SCHEEPSRECHT

Nederlandse GLAM-instellingen (*galleries, libraries, archives & museums*) willen zich graag openstellen en hun schatten digitaal tonen. Waar krijgen ze mee te maken? In het zesde en laatste deel van deze serie: drie goede voorbeelden en een lijstje met aandachtspunten.

LICHTEND VOORBEELD

Het is misschien voorspelbaar, maar als het om digitalisering van de collectie gaat, is het Rijksmuseum Amsterdam (rijksmuseum.nl/nl/rijksstudio) een lichtend voorbeeld. Er zijn heel veel afbeeldingen (> 700.000) beschikbaar, in hoge resolutie en makkelijk te downloaden (als dat auteursrechtelijk is toegestaan). Bij de objecten zijn uitgebreide metadata en toelichting voorhanden. Er is de mogelijkheid tot interactie (zelf setjes samenstellen). De licenties worden duidelijk aangegeven, er zijn permanente URL's en er is een snelle service bij vragen en foutmeldingen. En: de formulering van de metadata is geheel politiek correct ('een tot slaaf gemaakte Afrikaanse man').

Natuurlijk, het Rijksmuseum wordt geholpen door een prachtige collectie en een heerlijk budget, maar de online collectie is dan ook prima op orde. Het Rijks probeert ook nog eens moderne online rondleidingen (*Stories*) te maken. Is er dan niets fout? De zoekfaciliteit zou nog een pietsje beter mogen. En de *Stories* zijn wel erg 'talking heads'.

SOCIALE INBEDDING

Voor bibliotheken, musea en archieven is het belangrijk dat ze geworteld zijn in hun omgeving. Veel instellingen snappen dat aandacht voor lokale geschiedenis en voor beelden uit de streek er niet alleen voor zorgt dat ze een plaats verwerven in de lokale maatschappij, maar dat dit ook publiek trekt. Fysiek én online; een database met oude foto's, prentbriefkaarten, kranten, schilderijen en geluidsopnames lokt bezoekers naar de website.

Een van de instellingen die dat goed begrepen hebben, is de Zeeuwse Bibliotheek. Die heet tegenwoordig iets ingewikkelder, Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, maar het resultaat is hetzelfde: een brede website met diverse ingangen, ofwel de Digitale Collectie Zeeland

De menagerie, Melchior d'Hondecoeter, ca. 1690 (Rijksmuseum).

Oostburg, ca. 1920 (Beeldbank Zeeland).

Leidsch Dagblad, 2 januari 1997 (Erfgoed Leiden).

(<https://www.dezb.nl/zeeland/zeeuwse-collectie1.html>). Deze omvat een krantenbank, Zeeuwse tijdschriften, foto's en zelfs een heuse *Encyclopedie van Zeeland*. Die laatste is een erg leuk initiatief, maar kent recentelijk serieuze problemen. Nieuwe gebruikers zijn bijna allemaal trollen, en als tien artikelen over Viagra het langer dan een maand uithouden, is er iets mis met de monitoring. Jammer, want artikelen over minder bekende Zeeuwen als kunstenaars

Elf controlepunten bij digitalisering van erfgoed

- > hoge resolutie
- > uitgebreide metadata
- > controleer auteursrecht
- > vermeld licenties duidelijk
- > gevarieerde keuze uit collectie, of alles
- > zoekmechanisme
- > sociale media en delen (Wiki)
- > permanente URL's
- > interactie en service
- > taal (NE-EN)
- > optimaal voor mobiel

Ineke Otte zijn de moeite waard. Laten we kijken naar wat wél goed werkt: een beeldbank met 240.000 afbeeldingen (tussen 1500 en 2020) en 2 miljoen krantenpagina's van het jaar 1666 tot heel recent. Ik kon gewoon de schaakrubriek uit de *PZC* van 14 juni 2007 lezen.

OUDE EN NIEUWE KRANTEN

Veel nieuwe kranten zijn digitaal beschikbaar en veel oude kranten staan ook online, maar vanwege copyright is juist de periode 1945-2000 vaak een probleem. Daarom als derde goede voorbeeld het digitale archief van Erfgoed Leiden, dat zich hier extra voor heeft ingespannen. Hierin vind je onder andere de *Pilgrim Archives*, die vooral uit Amerika veel bezoekers trekken. In de *Schatkamer* staan bijzondere stukken, zoals de beroemde zestiende-eeuwse koorboeken uit de Pieterskerk, maar het mooiste is de verzameling kranten uit Leiden en omgeving tussen 1720 en 2005. Erfgoed Leiden en het *Leidsch Dagblad* maakten goede afspraken, en na afkoop bij de rechthebbenden heeft dit archief een complete krantenset van de tweede helft van de twintigste eeuw (<https://leiden.courant.nu/>). Een schatkamer voor de moderne historicus. <

Jos Damen

Hoofd Bibliotheek
Afrika-Studiecentrum
van Universiteit Leiden